

IT SPOARPAAD

WANDEL- EN FIETSPAD DOOR DE RIEDPOLDER

Inhoud

1.	Inleiding	2
1.1.	Dorpsbelang Wijnaldum	2
1.2.	Dorpsbelang Sexbierum-Pietersbierum	2
1.3.	Omgeving	3
2.	De route	4
2.1.	Aanleiding	4
2.2.	De gekozen route	5
2.3.	Afwegingen verharding pad	6
2.4.	Aansluiting met andere routes	7
2.5.	De aankleding	8
3.	Eigendom en vergunningen	12
3.1.	Eigendommen	12
3.2.	Vergunningen	14
4.	Stakeholders en projectorganisatie	15
4.1.	Stakeholders	15
4.2.	Projectorganisatie	15
5.	Investing, financiers en jaarlijkse kosten	17
5.1.	Investing	17
5.2.	Mogelijke financiers	18
5.3.	Jaarlijkse kosten	18
6.	Planning en tijdpad	19
7.	De risico's, de actoren en de communicatie	20
7.1.	De risico's	20
7.2.	De actoren	21
7.3.	De communicatie	21
	Samenvatting	22
	Bibliografie	24
	Bijlagen	25

1. Inleiding

In 2019 is in Wijnaldum door dorpsbelang samen met haar inwoners een nieuwe dorpsvisie opgesteld voor de periode 2019 - 2029. Een van de punten uit de visie was: het dorp aantrekkelijker te maken voor kleinschalig toerisme. Enkele dorpsbewoners kwamen vanuit die visie met het idee voor een wandel- en fietspad door de Riedpolder naar Sexbierum en Pietersbierum. Door dit pad te laten aansluiten op andere wandel/fietspaden in de omgeving wordt het dorp aantrekkelijker en bereikbaarder voor toeristen, is het idee.

Dorpsbelang Wijnaldum heeft het idee opgepakt en heeft contact gezocht met Dorpsbelang Sexbierum-Pietersbierum. Het idee werd ook in Sexbierum-Pietersbierum enthousiast ontvangen. Namens de dorpsbelangen is er een projectteam geformeerd dat de plannen heeft afgestemd met de gemeenten Harlingen en Waadhoeke. Inmiddels is er een werkgroep geformeerd die de plannen verder gestalte geeft.

Het doel van het project is een wandel- en fietspad tussen de dorpen Wijnaldum, Sexbierum en Pietersbierum door de Riedpolder met een brug over De Ried.

1.1. Dorpsbelang Wijnaldum

Dorpsbelang Wijnaldum houdt zich bezig met vele uiteenlopende zaken die er allen op zijn gericht het leven in Wijnaldum prettig en leefbaar te houden. In de dorpsvisie is opgenomen dat dorpsbelang zich de komende 10 jaar richt op:

- Dat Wijnaldum een dorp is waar het goed wonen is, waar mensen elkaar kennen en waar een sterke sociale cohesie is.
- Dat het dorp haar karakter behoudt en de voelbare verbinding met de historie behouden blijft.
- Dat de leefbaarheid vooral wordt gevoed door de gezamenlijke inzet van een actief verenigingsleven en dat er ruimte is voor initiatieven van de bewoners zelf.
- Dat Wijnaldum binnen de gemeente Harlingen wordt gezien als een waardevol onderdeel van het Harlinger gebied met een eigen karakter dat het waard is om behouden te blijven.
- Dat een goede bereikbaarheid en verkeersveiligheid wordt gewaarborgd in en om Wijnaldum.
- Dat Wijnaldum een aantrekkelijke plaats is voor toeristen en de bedrijvigheid vooral zal bestaan uit kleine zelfstandige ondernemers en het boerenbedrijf.

In het kort richt de visie zich op wonen in Wijnaldum, verkeer, toerisme en vrijetijd en voorzieningen (Dorpsbelang Wijnaldum, 2019).

1.2. Dorpsbelang Sexbierum-Pietersbierum

De dorpen Sexbierum en Pietersbierum zijn in de tweede helft van de vorige eeuw naar elkaar toe gegroeid, sindsdien vormen de plaatsen een dubbeldorp. Het dorpsbelang van Sexbierum-Pietersbierum draagt dan ook de namen van beide dorpen.

Leefbaarheid is binnen Dorpsbelang Sexbierum-Pietersbierum een belangrijk begrip. Leefbaarheid in het dorp is van groot belang voor het woonplezier. Dorpsbelang Sexbierum-Pietersbierum heeft daarom een activiteitenfonds opgericht om dorpsactiviteiten een financieel duwtje in de rug te kunnen geven. Naast de leefbaarheid zijn de sociale cohesie, bedrijvigheid en veiligheid aandachtspunten van Dorpsbelang Sexbierum-Pietersbierum (Sexbierum-Pietersbierum, z.d.).

Het dorpsbelang is afgelopen winter gestart met het ontwikkelen van een dorpsvisie. De eerste stappen hierin zijn genomen. Zo hadden dorpsbewoners tot eind 2019 de gelegenheid een enquête in te vullen over de dorpsvisie. Het is de bedoeling dat de dorpsvisie in het 2^e of 3^e kwartaal van 2021 wordt afgerond.

Naast de dorpsvisie is dorpsbelang Sexbierum-Pietersbierum bezig met twee andere grote projecten in het dorp. Het eerste project is een nieuw te bouwen Multifunctionele Accommodatie (MFA) in het dorp. Het tweede project waar dorpsbelang zich mee bezig houdt is een nieuwbouwplan voor woonhuizen in het dorp. Een projectontwikkelaar heeft het voormalige Aeolus terrein aangekocht, het is de bedoeling dat op deze plek 24 nieuwbouwwoningen worden gerealiseerd. Het gaat om drie verschillende typen woningen; vrijstaande woning, 2/1 kap gezinswoning en starters/levensloopwoning (Bouwbedrijf Bruinsma, z.d.).

1.3. Omgeving

Het gebied bestaat uit een kwelderwallenlandschap met reeksen van terpdorpen, gelegen aan de Waddendijk of op de kwelderwallen, zoals Wijnaldum, Sexbierum, Oosterbierum, Tzummarum, Firdgum en Minnertsga. De dorpen Wijnaldum, Sexbierum en Pietersbierum verschillen behoorlijk in grootte. Sexbierum-Pietersbierum is het grootste dorp met 1.900 inwoners in totaal, Wijnaldum is kleiner met 485 inwoners.

In de twaalfde eeuw werd voor het eerst geschreven over de dorpen, die alle drie zijn ontstaan als terpen op een kwelderwal. Deze terpen zijn wanneer men door de dorpen loopt nog te herkennen. In Wijnaldum is in 1953 nog een fibula (mantelspeld) gevonden, een restant uit de terperijd.

De grond rondom de dorpen worden vooral gebruikt voor akkerbouw. Bij Sexbierum is het gebied rijk aan glastuinbouw. Het gebied rondom Sexbierum is door de gemeente ooit bestempeld als een groeizone voor de kassenteelt, toen er in het westen van het land niet mocht worden uitgebreid. Het gebied is daarom ook wel bekend als Waddenglas.

Het gebied kenmerkt zich als een robuust agrarisch landschap, met karakteristieke terpen dijkdorpen, twee beschermde stadsgezichten (Harlingen en Franeker), monumentale boerderijen, kerken en stateterreinen, oude dijkstructuren, kwelderwallen, opvaarten en trekvaarten en natuurgebieden. Belangrijk is bovendien de aansluiting bij het Waddengebied, met de Waddendijk en het achterliggende Waddenland, dat onderdeel is van het UNESCO Werelderfgoed.

Bepalend is daarnaast de aanwezigheid van de Zeestad Harlingen en de oude academiestad Franeker. Kansen liggen in het versterken van de samenhang tussen het platteland en de stad. Hierdoor kan een economische dynamische en veerkrachtigere streek worden ontwikkeld. (NOORDPEIL, It Ferhaal fan Westergo, onderzoekspilot benutten van landschap en erfgoed voor de gastvrijheidseconomie dd 25 februari 2020). Hierin kan de aanleg van fiets- en wandelpad een mooie verbinding leggen tussen Harlingen, Franeker en de dorpen.

2. De route

2.1. Aanleiding

De cultuurhistorische reden voor deze route is de oude spoorlijn (zie bijlage I). Tussen Wijnaldum en Sexbierum liep van 2 december 1902 tot 11 januari 1938 een spoorlijn. Deze spoorlijn was onderdeel van het traject Harlingen – Stiens. De spoorbrughoofden van de oude spoorbrug over de Ried tussen Wijnaldum en Sexbierum zijn nu nog zichtbaar in het landschap.

Bij Sexbierum is de oude spoorbrug nog intact voor fietsers en wandelaars.

Het oude stationsgebouw van Wijnaldum bestaat ook nog steeds, tegenwoordig functioneert het als woonhuis. Ook het oude stationsgebouw van Sexbierum bestaat nog en wordt gebruikt als woonhuis. Een laatste teken van de spoorlijn zijn de twee straatnamen in Sexbierum; de Stationswei en de Spoardyk. Het aan te leggen fiets- en wandelpad kan de cultuurhistorische waarde van dit traject versterken.

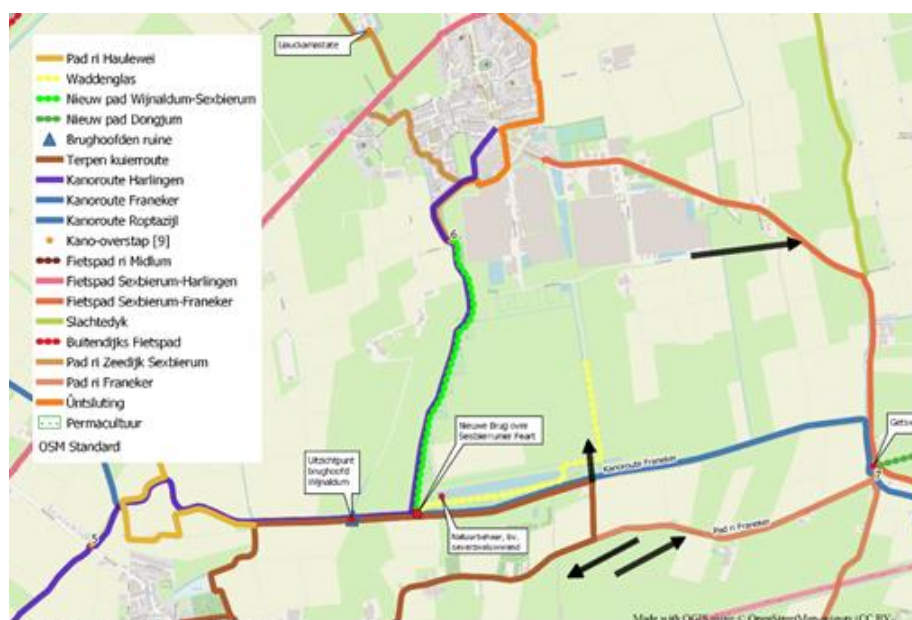
2.2. De gekozen route

In eerste instantie was het plan om de oude landhoofden weer met elkaar te verbinden en de oude route van het spoor te vervolgen naar Sexbierum-Pietersbierum. Echter, het wandel- en fietspad zou dan over het perceel van een melkveehouder komen. Gezien de zorg die bij desbetreffende melkveehouder leeft over de mogelijke vervuiling door de wandelaars en fietsers, werd de mogelijkheid onderzocht van een brug over De Ried even verderop tussen het bestaande wandelpad aan de Harlengerkant en het Waddenglas. Het voordeel hiervan is dat de grond aan de Waadhoekekant reeds in eigendom is van de gemeente. De route loopt langs de Sexbierumervaart en komt uit bij de nog steeds aanwezige Spoorbrug van Sexbierum. Kort gezegd; het pad ligt er al!

Deze route is ook aantrekkelijker dan door het weiland. Mogelijke rustpunten kunnen gerealiseerd worden en in het riet tussen het pad en de toekomstige kassen zitten veel vogels en andere dieren, dit maakt het pad aantrekkelijk voor natuurliefhebbers en vogelkenners. Ook is er dan aansluiting op de wandelroute naar de visvijvers oostelijker gelegen in het gebied Waddenglas.

De optie van een pontje is ook aan de orde geweest, maar de oversteek kan leiden tot hinderlijk oponthoud en het zal meer aandacht vragen voor onderhoud en reparatie. Met een brug ontstaat er een verkeersveilige verbinding tussen de dorpen Wijnaldum en Sexbierum-Pietersbierum voor wandelaars en fietsers. Ook minder validen kunnen gebruik maken van dit pad 'binnendoor'. Deze route door het landelijk gebied is verkeersveiliger dan de huidige verbindingsweg de N393. Het wordt zo voor kinderen en mindervaliden makkelijk een bezoek te brengen aan een van de andere dorpen.

De provinciale weg N393 (Hearewei) is een drukke weg, er passeren gem. 2.750 voertuigen per dag (Provincie Fryslân, z.d.). De weg is daarom ook niet erg aantrekkelijk voor voetgangers en fietsers. De andere verbindingsweg tussen de dorpen, de weg van Sexbierum naar Franeker, is eveneens zo'n drukke weg. Langs deze weg loopt wel een fietspad (waar ook op gewandeld kan worden).

Figuur 1 – Kaart gekozen route

2.3. Afwegingen verharding pad

Met de gekozen route inclusief verharding van het wandel-fietspad door de Riedpolder kan er een impuls mogelijk gemaakt worden voor het kleinschalig toerisme in de streek en voor de sociale cohesie tussen de dorpen Wijnaldum, Sexbierum en Pietersbierum. Het is een route voor natuurliefhebbers, sporters, kinderen, minder validen en ouderen.

De huidige ondergrond van het nieuwe wandelpad is gras. De paden waar het nieuwe wandelpad op aansluit zijn verhard. Dit zijn schelpen. In zijn algemeenheid vragen schelpen veel onderhoud en het is de vraag of deze verharding voldoet voor scootmobiel.

De afstanden hebben we geschat met google maps. Voor Wijnaldum gaat het om het nieuwe wandelpad vanaf de nieuwe brug tot het bestaande met schelpen verharde Fiskerspaad is circa 900 mtr. Vanaf dit 'knooppunt':

- Fiskerspaad langs de Ried naar de Fiskersbuorren nr 2 ; 500 mtr
- Fiskerspaad langs de Terpentoeer naar Terp nr 3; 600 mtr

Als de bestaande paden worden meegenomen in de nieuwe verharding; circa 2.000 mtr.

Voor Sexbierum/Pietersbierum gaat het om het nieuwe wandelpad vanaf de nieuwe brug tot bestaande verharde pad 'de Ontsluiting'; 1.500 mtr (geschat). De afstand vanaf dit punt over de 'Ontsluiting' naar de Stationswei is circa 600 mtr. Totaal dus 2.100 mtr (geschat).

Het is de wens van de werkgroep om het gebied toegankelijk te maken voor alle bewoners en toeristen waaronder mindervaliden. De voorkeur van de gemeenten is beton. Beton sluit aan bij het gemeentelijk beleid. Als voorbeeld wordt verwezen naar het wandel- en fietspad tussen Boer – Tzummarum van 1,5 meter breed. Alternatieven die mogelijk nader onderzocht kunnen worden:

- Muschelkalk is ook aan de orde geweest. Dit materiaal zit tussen schelpen en beton in.
- Het rolstoelpad van It Fryske Gea in Bakkeveen is gemaakt van 'halfverharding'. Een vorm van halfverharding is BGS materiaal. Het is een gerecycled product en CO2-reducerend. JV heeft 19-1 opgemerkt om een offerte bij Lytse Hofke in Berlikum op te vragen.

2.4. Aansluiting met andere routes

Met de route kan gemakkelijk worden aangesloten op andere wandel-/fietspaden. Zo sluit de route aan de kant van Sexbierum aan op de route 'de ontsluiting' en aan de kant van Wijnaldum sluit de route aan op de Terpentoer, het monument in Wijnaldum wat ontworpen is door Nynke Rixt Jukema. Het nieuwe wandel – fietspad sluit zo ook aan op andere paden in de omgeving;

Met de realisatie van het nieuwe fietspad naar Midlum in de herfst van 2021, is er voor de stad Harlingen een prachtige wisselwerking met de omliggende dorpen (en vice versa). Met het nieuwe buitendijks fietspad (realisatie 2024?) kan er een aantrekkelijk rondje gemaakt worden via Wijnaldum (bezoek Terpentoer en het uitzichtpunt op oude Spoorbrug), het vogelgebied bij het Waddenglas, Sexbierum/Pietersbierum en langs Liauckemastate naar het buitendijks fietspad bij de Waddenzee!

Wat nog niet op de kaart staat, maar wat mogelijk wel betrokken kan worden in de route is het reeds gerealiseerd wandel- en fietspad van Stiens naar Dokkum over het traject van de oude Spoorlijn. Vanuit Sexbierum/Pietersbierum is er de mogelijkheid om het pad door te trekken, overeenkomstig de oorspronkelijke route van de Spoorlijn van Harlingen-Stiens.

2.5. De aankleding

Het Spoorpaad heeft een verkeers-, toeristische en recreatieve functie. Het pad loopt gedeeltelijk over de bestaande Terpenroute in Wijnaldum en het Waddenglasgebied is onderdeel van de oude Riedpolder. Voor de verkeersfunctie zullen verschillende voorzieningen getroffen moeten worden door de gemeente, omdat het onderdeel is van de openbare weg:

- Richtingaanwijzers naar het pad
- De noodzakelijke verkeersborden

Met onderstaande aankleding krijgt het pad meerwaarde voor verschillende doelgroepen; natuurliefhebbers, sporters, kinderen, minder validen en ouderen.

- Opname in de fietsknooppunten- en wandelroutes, zowel dagwandelingen als lange-afstandsroutes
- Plaatsen van een belevings- en rustpunt met bankjes en pallisaden in/bij de rietvelden langs het Waddenglas. Ook elders is te overwegen om bankjes te plaatsen, eventueel aangevuld met picknicktafels en prullenbakken.
- Visteigers, ook voor minder validen. Soort en plaatsing in overleg met visverenigingen.
  - o Zie nieuwsbericht Sem Kranghand, Zwolle, Zwarte Water dd 2 nov 2018, Miva-steiger

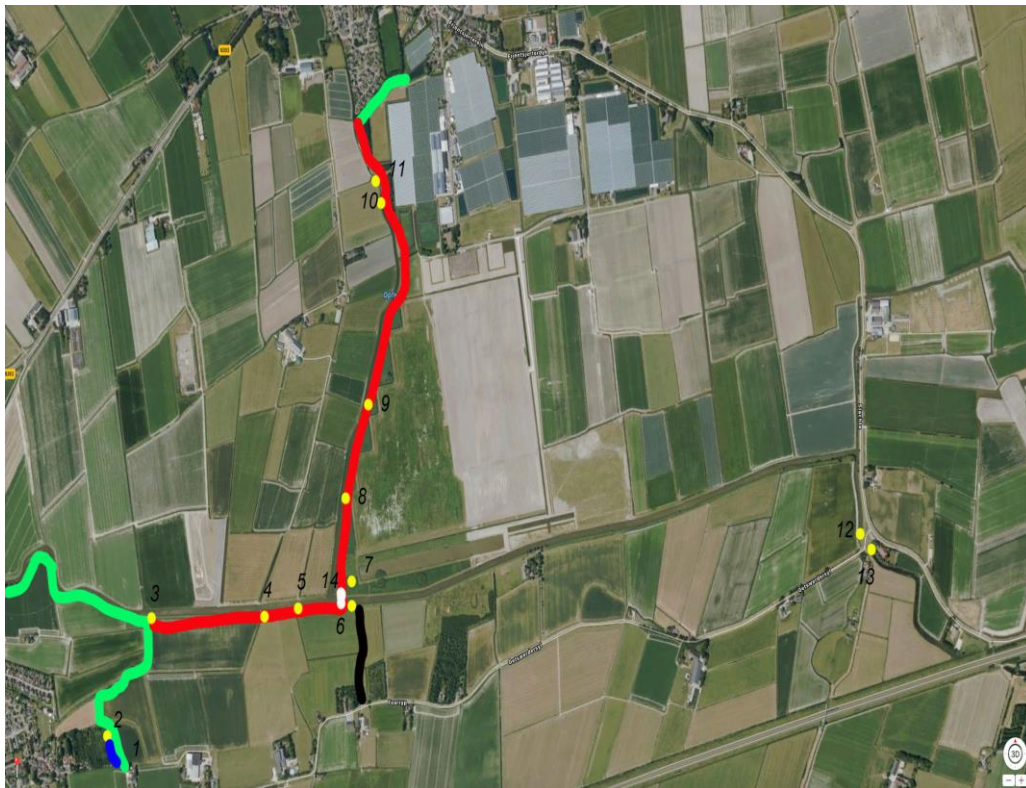
- Overdraagplaatsen voor kano's. Nader af te stemmen met de Kanobond.
- Aanlegplaatsen voor bootjes. Nader te onderzoeken of er verbinding gemaakt kan worden met bijv Roptazijl (naar de Waddenzee) en met de steden Harlingen en Franeker. De historische elfstedenroute over het water (voorheen ijs) kan mogelijk een impuls krijgen.
- Informatieborden:
  - Over de flora en fauna, bijvoorbeeld bij de rietvelden naast het Waddenglas
  - Bij de nieuwe brug. Indien er een naam komt in de trant van 'De Swaenebrêge' kan er uitleg komen over de naam. De brug verbindt de verhalen van de families Liauckema te Pietersbierum/Sexbierum en de familie Te Nyenhuis te Wijnaldum. Ooit eigenaar van Tjitsmastate en een sate aan de Foarryp (waarschijnlijk nr 19). De pachters van deze sate moesten op de zwanen van Liauckema passen.
  - Bij uitzichtpunt op oude bruggehoofd aan de Wijnaldumer kant. Eventueel ook bij de oude spoorbrug te Sexbierum

Overige opties voor de aankleding van het pad, de route en het gebied zijn:

- Kan, mag en wil de horeca mogelijk financieel bijdragen aan bijv informatieborden? Vanuit centrum Sexbierum (hotel-restaurant De Harmonie) kunnen fietsers en wandelaars via Wijnaldum en Midlum naar Harlingen (en weer terug).
- Beweegroute met joggingtoestellen.
- Bermen inzaaien met kruidenmengsels voor insecten en zo.
- Insectenhotel

Voorbeeld recreatieve en toeristische voorzieningen

1. Parkeerplaats met infobord
2. Picnicplaats
3. Bestaande vissteiger en aanlegplaats bootjes
4. Oud bruggehoofd met uitkijkpunt en informatietafel (zie afbeelding)
5. Vissteiger voor invaliden
6. Kanoaanlegplaats
7. Picnicplaats met infobord
8. Vissteiger voor invaliden
9. Vissteiger voor invaliden
10. Bestaande Kanooverdraagplaats
11. Bestaande oude spoorbrug in Sexbierum met infobord
12. Kano-overdraagplaats
13. Kano-overdraagplaats
14. Nieuwe brug met infobord

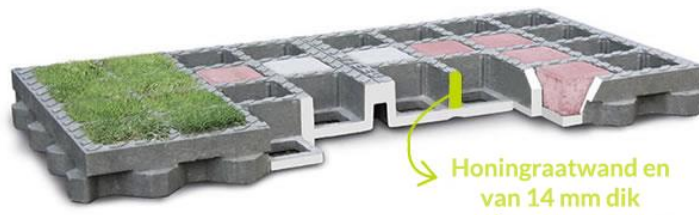

Opmerking:

Bij 6. (kano-aanlegplaats) komen nu vissers. Ze parkeren hun auto op het pad van Wetterskip en gaan dan lopend naar de Rie bij het gemaal van Wetterskip. Waarschijnlijk is dit een goede visplek door de stroming door het gemaal.

Parkeergelegenheid

In zijn algemeenheid zijn er wandelaars en fietsers die van verre komen om hier te wandelen en/of te fietsen. In Wijnaldum wordt ervaren dat zij hun auto in het dorp parkeren. Voor hun, maar ook voor toekomstige bezoekers kan er parkeergelegenheid gerealiseerd worden bij de Terpentoer. Dit kan op een natuurvriendelijke wijze. Zie onderstaande voorbeeld;

Tussen het Wijnaldumer bos (eigendom Staatsbosbeheer) en de terp (Bergmans/ASR) is de grond eigendom van de gemeente Harlingen. Hier loopt het schelpenpad overheen, maar er is nog voldoende ruimte over. Zie ook het kaartje in paragraaf 3.1.

Aan de kant van Sexbierum/Pietersbierum kan er eventueel parkeergelegenheid gerealiseerd worden bij Waddenglas. Bij het huidige sportcomplex (tennis en voetbalveld) is er nog voldoende plek.

Kunnen we hier nog een kaartje van bijvoegen ter duiding van de parkeerplekken aan de kant van Sexbierum/Pietersbierum?

Toelichting uitzichtpunt op landhoofd oude spoorbrug

Hier kunnen bankjes en een tafel/informatiebord geplaatst worden. De combinatie van tafel en informatiebord wordt een informatietafel genoemd. Op de zeedijk bij de aansluiting met de Slachte (Oosterbierum) staat een informatietafel, zie onderstaande foto. Met kompasroos en met pijlen die verschillende kenmerken in het landschap aangeven

Op de 'informatietafel' kunnen de oude spoorlijnen (zie bijlage I) verwerkt worden.

Of andere karakteristieke plaatsen in cq van het gebied.

Er zal rekening gehouden moeten worden met de nodige veiligheidsvoorzieningen, zoals hekjes. En de manier waarop het 'platform' betreden kan worden. De staat van het onderhoud van het bruggenhoofd dient nog nader onderzocht te worden.

Toelichting oeverwaluwand

Het pad loopt langs en door een gebied met veel bijzondere vogels (info Vogelwacht). In eerste instantie werd daarom een vogelkijkhut aan de orde gesteld. Echter, het gebied was daarvoor dan ook weer niet zo groot en met een uitkijkpunt op het oude bruggenhoofd kan er een uitstekend overzicht gecreëerd worden van het gebied. Mede daarom wordt afgezien van een vogelkijkhut.

Met de Vogelwacht is er overleg over een oeverwaluwand of een soortgelijke vogeltrekker wat kan drijven in de waterplas in het gebied bij het Waddenglas. Er wordt nog nader onderzoek verricht naar de haalbaarheid.

3. Eigendom en vergunningen

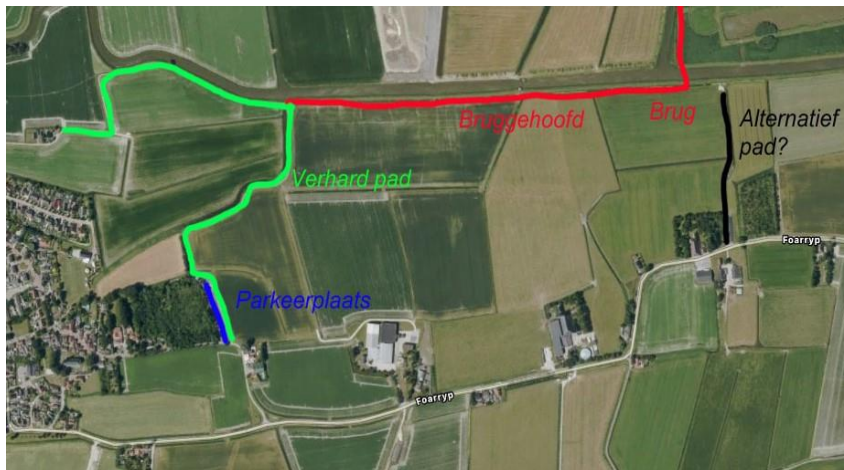
3.1. Eigendommen

De vaart de Ried is eigendom van Wetterskip Fryslân. De paden zijn of worden eigendom van de gemeente Harlingen of van de gemeente Waadhoeke, want het zijn openbare werken. Het onderhoud van het pad en van de bermen en de (eventuele) aankleding (zie paragraaf 2.5.) valt ook onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten.

Met de realisatie van de brug over de vaart, dient nader beoordeeld te worden dat er sprake is van de vestiging van een zakelijk recht voor de brug over het eigendom Wetterskip.

Gemeente Harlingen

In paragraaf 2.3. is het gehele kaartje te zien van het nieuwe pad inclusief de brug. Onderstaand het deel om het eigendom van de gemeente Harlingen te duiden. Dit is het pad vanaf de brug aan de zuidkant van de Ried.

Hier is te zien dat ten oosten van de brug een betonpad (zwart gearceerd) loopt tussen het gemaal van Wetterskip en de Foarryp. Het betonpad is eigendom van Wetterskip. Een melkveehouder (Foarryp 18-20) heeft een erfdiensbaarheid om zijn percelen te bereiken. Er is geen doorgang (hek geplaatst) naar het wandelpad langs de Ried. Mogelijk is dit een route die ook meegenomen kan worden in de beschouwingen.

Gemeente Waadhoeke

Het eigendom van de gemeente Waadhoeke is iets complexer. Onderstaand 3 kaartjes:

1. Stukje van het pad 'Ontsluiting' bij Sexbierum en tegen de bestaande kassen
2. Specifiek onderdeel = sloot waar pad over heen moet
3. Het pad tegen het 'nieuwe' Waddenglas

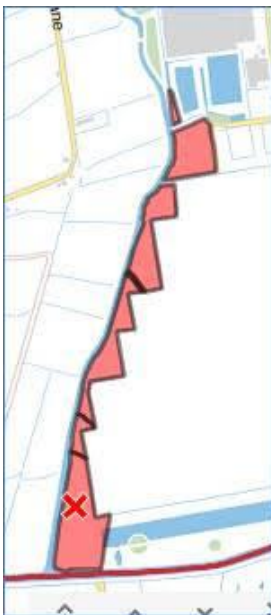
Dit is het deel van het pad naast het Waddenglas in de noordwesthoek tegen Sexbierum aan.

Het rode gebied is eigendom van Staatsbosbeheer, de gemeente Waadhoeke is erfpachter.

De sloot (rood gearceerd met kruis) is van It Wetterskip.

Ten noorden van de rood gearceerde sloot met Wetterskip dam, is een sloot waar een duiker rond 80 cm doorsnee en een dam nodig is (info vlgs opgave Wetterskip).

De westkant van het Waddenglas is van de gemeente Waadhoeke. Dit is het pad vanaf De Ried naar Sexbierum.

De rode lijn in het midden van De Ried is de grens tussen beide gemeenten.

P.S.: het rode kruis is ter indicatie van een perceel en heeft geen verdere duiding.

In zijn algemeenheid ziet de gemeente Waadhoeke geen beperkingen om het pad aan te leggen.

3.2. Vergunningen

In het bestemmingsplan van de gemeente Waadhoeke zijn paden mogelijk op het deel wat aangegeven is als 'groen'. In het bestemmingsplan van de gemeente Harlingen is het pad als fiets- en wandelpad aangemerkt en is het water als 'water' aangemerkt. Dat betekent dat er geen aanlegvergunning bij de gemeente aangevraagd hoeft te worden. Wel dient er tzt een vergunning aangevraagd te worden voor het pad op de kering en voor de brug over de vaart bij het Wetterskip.

Bij de gemeenten moeten vergunningen aangevraagd worden voor het realiseren van een oeverwaluwand (gemeente Waadhoeke) en een uitkijkpunt op het bruggenhoofd van de oude spoorbrug (gemeente Harlingen).

Voor het bouwen van de brug en voor het uitkijkpunt is een omgevingsvergunning nodig. Het ontwerp van de brug dient nader beoordeeld te worden door de Welstandscommissie (Hûs en Hiem).

Aan de hand van de uitgewerkte bestektekeningen kan nader beoordeeld worden waarvoor vergunningen aangevraagd dienen te worden.

Ook dient er rekening gehouden te worden met de leidingen die hier in het gebied liggen. Er dient nader overleg plaats te vinden met Frisia en Liander.

Wetterskip

It Wetterskip is verantwoordelijk voor de aan- en afvoer van het water:

- De diepte van het water en het waterbergend vermogen
- Het schoonhouden van de vaart met een bootmaaier (indien nodig)
- De belemmering van de doorstroming omdat bijvoorbeeld riet of ander materiaal blijft hangen achter de pijlers van de brug.

Wetterskip heeft aangegeven een minimale doorgang te willen voor een bootmaaier van 90 cm tussen de brug en het waterpeil. Ook dient er rekening gehouden te worden met het verschil in zomer- en winterpeil. Dit kan wel 20 cm verschillen. Ten opzichte van het winterpeil moet de onderkant van de brug dan 110 cm boven het waterpeil liggen.

Wetterskip is ook verantwoordelijk voor de kade en de waterkering. Mochten hier aanpassingen nodig zijn, dan dient dit meegenomen te worden in de vergunningaanvraag. Dus ook voor het pad en de brug.

Overloopgebieden aan de zuidkant van de Ried

Het is even de vraag in welke mate er aanpassingen zijn of komen aan de kaden van het Waddenglas.

Aan de Wijnaldumer kant worden er doorsteken gemaakt om het water van de Ried naar de laaggeleden gronden te kunnen leiden. Dit zijn de zogenaamde overloopgebieden die dienen om het water te kunnen bergen bij hevige regenval. Hoe de doorsteken er uit komen te zien is nog niet duidelijk; misschien wordt over een bepaalde lengte van het wandelpad grond afgegraven of komen er duikers waar overheen gewandeld kan worden. Deze doorsteken kunnen dus wel gevolgen hebben voor het pad, maar niet voor de brug. De gehele dijk hoeft niet afgegraven te worden. Als het water uit de vaart maar naar het overloopgebied kan stromen, indien nodig.

Elfstedenroute

De vaart hoort tot de officiële route van de Elfstedentocht op de schaats. De rayonbeheerders voor de route vanaf Wijnaldum naar Franeker hebben aangegeven dat als het midden van de brug uitneembaar is bij een Elfstedentocht, de hoogte minder van belang is. Echter, als er ijs in de Ried ligt, zullen schaatsers het wel waarderen dat ze onder de brug door kunnen. Een hoogte van 1,5 m. boven het ijs is dan wenselijk (is dus 1,30 m. boven zomerpeil).

4. Stakeholders en projectorganisatie

4.1. Stakeholders

Er is al het een en ander uitgezocht en afgestemd met betrokkenen en stakeholders. Om hier een beeld van te geven, volgt onderstaand een opsomming:

- ❖ Formering projectteam met bestuursleden DB uit Wijnaldum en Pietersbierum-Sexbierum
  - Jelle Jan Wissman en Jelle Seerp Jukema van DB Sexbierum/Pietersbierum waren hierin de pioniers.
- ❖ Verkenning (dromen) diverse aspecten van de route door de leden van het projectteam
- ❖ Creëren draagvlak en peilen enthousiasme:
  - 26-6-2019 Zomerkuier van de route met genodigden, oversteek over de Ried met bootje. Zie bijlage lijst genodigden.
  - 07-10-2019 Overleg met gemeenten Harlingen-Waadhoeke en Doarpswurk
- ❖ Ondersteuning Doarpswurk (Eddy Lania en Johannes de Jong) over uitwerking route
- ❖ Overleg Wetterskip (Siebold Krol) over voorwaarden brug
- ❖ Overleg rayonbeheerders Elfstedenroute (Pieter en Feite Westra) over hoogte brug
  - Voor het deel vanaf Wijnaldum naar Franeker
- ❖ Overleg Vogelwacht (Arend Kuiper en Mirjam Dillingh); belevingspunten en zwaluwwand
- ❖ Bestuurders DB Wijnaldum en DB Sexbierum/Pietersbierum
  - Presentatie projectplan op diverse bestuursvergaderingen
- ❖ Ondersteuning Doarpswurk (Eddy Lania en stagiair Lianne Smit) over opstellen projectplan
- ❖ Offertes bruggen van Groot Lemmer en De Boer&De Groot

4.2. Projectorganisatie

In het overleg met de gemeenten dd 19 januari 2021 is er één werkgroep geformeerd voor de verdere uitwerking. De werkgroep bestaat uit 8 personen:

Namens gemeente Harlingen:

- De heer H. (Horatius) Runia, beleidsmedewerker Ruimtelijke Ordening/Crisisbeheersing
- De heer J. (John) Walta, beleidsmedewerker/Projectleider Waterbouw

Namens gemeente Waadhoeke:

- De heer J. (Jacob) Vriese, beleidsmedewerker Afdeling Omgeving
- De heer J. (Jan) van Buiten, medewerker ontwerp en voorbereiding

Namens DB Sexbierum/Pietersbierum:

- Johan Bierema
- Hiele Nammensma (contactpersoon voor gemeente Waadhoeke)

Namens DB Wijnaldum:

- Rop Pronk
  - Fokke Terpstra (contactpersoon voor gemeente Harlingen)
-

Toelichting

De gemeenten werken vaker samen en hebben hier goede ervaringen mee. Daarom is er gekozen voor één werkgroep, omdat de onderdelen met elkaar samenhangen. De realisatie van de brug kan niet los gezien worden van de aanloop cq de aansluiting met het pad over de kaden. Onderdelen zoals vermeld staan in paragraaf 2.5. (aankleding van het pad) kunnen opgepakt worden door afzonderlijke leden, maar dat wordt dan in goed overleg door de werkgroep besloten. Aangezien de gemeenten eigenaar zijn of worden van het traject (inclusief brug), is het gewenst om het als één geheel te presenteren voor de financiële aanvraag bij de Raad.

Het gemeenschappelijke aspect is ook van belang voor eventuele aanvragen voor de financiële ondersteuning van onderdelen van het project. We denken hierbij aan ondersteuning van het Waddenfonds, Iepen Mienskipfûns en dergelijke. De kans van slagen is groter als het totale plaatje naar voren wordt gebracht. De ontwikkeling van Noordwest Fryslân is er bij gebaat!

Projectorganisatie / begroting

De uitwerking van de begroting voor de brug, het pad en de aankleding wordt in een later stadium uitgewerkt in goed overleg tussen de leden van de werkgroep. De werkgroep heeft wel een indicatie van de bedragen, maar gezien de openbaarheid van gegevens, dient dit nader onderzocht te worden.

5. Investering, financiers en jaarlijkse kosten

Zoals in paragraaf 3.2. is aangegeven is It Spoorpaad een totaal en gemeenschappelijk verhaal, waarbij de diverse onderdelen met elkaar verbonden zijn. Er is opgemerkt dat het duurzaamheidsaspect voor mogelijke financiers doorslaggevend kan zijn. Dit vertaalt zich naar aandacht voor de vogels en voor het materiaal van de brug, maar mogelijk ook als beweegroute voor ouderen. Ook met de verharding van het pad en/of van parkeerplekken kan rekening gehouden worden met CO₂-vastlegging.

Financiële paragraaf als bijlage (vertrouwelijk)

Gezien de terughoudendheid die nog betracht moet worden met de financiële cijfers, wordt hiervoor een aparte bijlage gemaakt. In overleg met de gemeenten kan nader afgestemd worden welke onderdelen in deze bijlage komen.

5.1. Investering

De brug

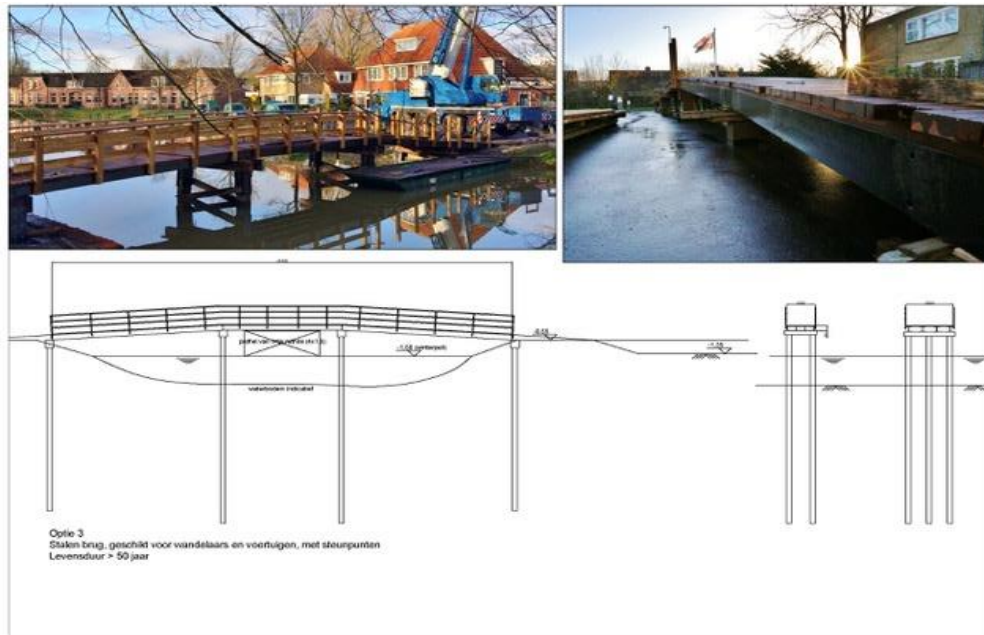
De op- en afrit is van belang voor de mindervaliden, zoals met een scootmobiel. Volgens de website van www.mijnscootmobiel.nl moeten de berijders hellingen vermijden van meer dan 10 graden. Hier moet dus voldoende ruimte voor zijn. Voor rolstoelgebruikers mag de helling 1:20 mag zijn.

Onderstaand een voorbeeld van een brug.

Bovenstaande brug is 10 x 3 meter met een dek van kunststof. De hoofddraagconstructie en leuning is van staal. De langsliggers, windverband en dek van Azobé/Groenhart. Voor de onderbouw worden beton- of buispalen genomen van 18 meter lengte. Indien er een sondering beschikbaar is, kan dit nader uitgewerkt worden. Mogelijk kan het materiaal vanaf de Getswerderdyk/Slachte met pontons vervoerd worden naar de plaats van bestemming. De exacte wijze aanvoer materieel/materiaal dient nog nader beoordeeld te worden.

Onderstaand nog een voorbeeld met een 'houten aanzicht';

Deze stalen (ook al lijkt het hout) brug is geschikt voor wandelaars en voertuigen. Levensduur meer dan 50 jaar. Een houten brug voor wandelaars kan € 20.000 - € 30.000 goedkoper dan een stalen, maar de levensduur is ook korter; 25-30 jaar.

5.2. Mogelijke financiers

In eerste instantie zijn de gemeenten de financiers van het project. In tweede instantie kan er financiële ondersteuning aangevraagd worden (wel of niet via de dorpsbelangen) bij:

- Provincie, Iepen Mienskipfûns, Streekwurk
- Waddenfonds
- Gebiedsontwikkeling (GOFRAHA)
- Stichting Riedpolder, Dorpsbelangen cq dorpsbewoners
- Lokale ondernemers
- Overig..

5.3. Jaarlijkse kosten

Met de investering dient rekening gehouden te worden met de jaarlijkse terugkerende kosten. De investering kan de kosten beperken (of juist verhogen..). Als de brug 20 jaar mee gaat, dient er een hoger bedrag in de begroting gereserveerd te worden voor de vervanging of groot onderhoud, dan als de brug 50 jaar mee gaat.

Overige kosten:

- Onderhoud van de kaden/waterkering bij de nieuwe brug.
- Maaien bermen (bloemenmengsels)
- ..

Er dient ook nader bepaald te worden welke terugkerende (jaarlijkse) kosten voor de gemeente of voor het Wetterskip zijn.

---

6. Planning en tijdpad

De aanleg van de brug over de Ried staat centraal in de verbinding van de dorpen. De brug moet daarom als eerste worden gerealiseerd. Een andere reden om de brug als eerste aan te leggen is dat het materiaal/voertuigen waarmee de brug moet worden aangelegd de eventuele verharding van de paden kan beschadigen. Eén van de potentiële bruggenbouwers heeft een termijn van 2 jaar genoemd vanaf de aanvraag van de vergunning tot en met de realisatie.

Onderstaand een eerste aanzet:

Omschrijving	Planning	Toelichting
Openbare versie definitief	Begin maart	Document op website van dorpsbelangen Interne verspreiding gemeenten
Ledenvergadering DB Wijnaldum	12 maart	
Ledenvergadering DB Sexbierum/Pietersbierum	??	Nog niet bekend
Akkoord Friss voor de financiering Akkoord voor de SDE (het belangrijkste)	Eind maart Eind mei	Verkoop Waddenglas wel of niet definitief
Indienen begroting (op hoofdlijnen)	Mei, juni	Gemeente Harlingen
Besluit gemeenteraad inzake perspectief nota	Oktober	Gemeente Harlingen
Uitwerken begroting, bestek voorbereiden, offertes aanvragen adviesbureaus, aanbesteding, etc	November 2021 tm voorjaar 2022	
Vergunning aanvragen	2021/2022	Wetterskip, gemeenten
Uitkijkpunt landhoofd Oeverwaluwwand	2021/2022	Voorstel en realisatie nader te bepalen
'Doorsteken' kaden bij Wijnaldum	2021/2022	Realisatie overloopgebieden Wetterskip
Realisatie brug en pad	Oktober 2023	Bijna 2 jaar verder..

Bovenstaande is bedoeld om enige grip te krijgen op de acties qua volgorde en relevantie. Het tijdstraject kan ook in samenhang gezien worden met het communicatieplan (zie paragraaf 7.3.).

7. De risico's, de actoren en de communicatie

7.1. De risico's

De risico's die hieronder zijn genoemd kunnen het verloop van het project beïnvloeden.

1. Verloop verkoop Waddenglas in samenhang met de financiering en inrichting
2. Onvoldoende financiering voor het realiseren van de brug.
3. Realisatie en onderhoud uitkijkpunt bruggenhoofd en oeverwaluwwand.
4. Toegankelijkheid pad en brug voor mindervaliden.

In zijn algemeenheid is het de vraag of de brug en de wandelpaden van elkaar los gekoppeld kunnen worden, mocht het budget vooreerst niet toereikend zijn. Er kan dan gekozen worden om bijvoorbeeld wel de brug aan te leggen en nog even te wachten met de wandelpaden. Of andersom.

Inbreng dorpsbewoners en omwonenden

Het projectplan kon wegens de coronamaatregelen nog niet ter goedkeuring voorgelegd worden aan de leden van beide dorpsbelangen. Ook omwonenden hebben nog geen inzage gehad in het plan. Het is van belang dat leden, dorpsbewoners en omwonenden gehoord worden.

Locatie van de brug

Er zijn nog geen sonderingen en er is nog geen KLIQ-melding gedaan op de mogelijke plek van de brug. Het is wel bekend dat er een gas- en waterleiding lopen.

Aanbestedingsrisico

De aanvraag voor de financiering van de brug kan op diverse manieren. Er is voorgesteld om één bestek te maken met één opdrachtgever (= gemeente). Het is nog niet duidelijk of en zo ja, hoe de aanbesteding gestalte krijgt.

Projectgroep

De werkgroep werkt goed samen om het gehele plan te realiseren. De samenwerking verloopt uitstekend en in een goede sfeer, maar er kunnen complicaties optreden, hetzij in de samenwerking, hetzij in het verloop van de deelnemers.

7.2. De actoren

De analyse is bedoeld om overzicht te houden binnen het project over de betrokken partijen. In de actoren analyse is opgenomen welke actoren direct of indirect betrokken zijn bij project. Per actor wordt genoemd wat hun belang is, wat hun bijdrage kan zijn aan het project, wat hun rol is in het project en op welke manier zij bij het project moeten worden betrokken. Hieronder staan de betrokken partijen weergegeven in een tabel. De actoren analyse staat in de bijlage.

Tabel 1 - Actoren

Actoren	
Vereniging Dorpsbelang Wijnaldum	Vereniging Dorpsbelang Sexbierum/Pietersbierum
Gemeente Harlingen	Gemeente Waadhoeke
Wetterskip Fryslân	Stichting Doarpswurk
BFVW (Bond Friese Vogelwachten)	Staatsbosbeheer
Dorpsbewoners	Nutsbedrijven
QLP (Quality Life Products)	Visvereniging
Provincie; recreatie en toerisme (subsidiënt)	Waddenglas

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat niet alle dorpsbewoners vertegenwoordigd worden door Vereniging Dorpsbelang. In Wijnaldum zijn er van de circa 250 huishoudens 180 lid.

Voor Sexbierum/Pietersbierum zijn van de 800 huishoudens circa 50% lid.

7.3. De communicatie

De communicatie dient nog nader in de werkgroep afgestemd te worden.

De dorpsbelangen hebben verschillende kanalen;

- Website; www.winaam.nl en www.sexbierum-pietersbierum.nl
- Dorpskranten; It Fuottenein en 't Silhouet
- Facebookpagina's; Wijnaldumer nieuwsgroep en Dorpsbelang Sexbierum/Pietersbierum
- Pers en media

Wat is het voorstel van de gemeenten inzake de communicatie?

Zijn er nog anderen die betrokken moeten worden in de communicatie?

Samenvatting

In 2019 is er een dorpsvisie met de inwoners van Wijnaldum opgesteld voor de periode 2019-2029. Eén van de punten was het dorp aantrekkelijker maken voor kleinschalig toerisme. Enkele dorpsbewoners kwamen met het idee voor een wandel- en fietspad door de Riedpolder naar Sexbierum en Pietersbierum. Dorpsbelang Wijnaldum heeft het idee opgepakt en heeft contact gezocht met Dorpsbelang Sexbierum-Pietersbierum. Het idee werd ook in Sexbierum-Pietersbierum enthousiast ontvangen. De plannen zijn afgestemd met de gemeenten Harlingen en Waadhoeke. Inmiddels is er een werkgroep geformeerd die de plannen verder gestalte geeft; namens de gemeente Harlingen de heren H. Runia en J. Walta, namens de gemeente Waadhoeke de heren J. Vriese en J. van Buiten, namens DB Sexbierum/Pietersbierum de heren H. Nammensma en J. Bierema en namens DB Wijnaldum de heren R. Pronk en F. Terpstra.

Essentieel onderdeel van het plan is een brug over de Ried. In eerste instantie was het plan om de oude landhoofden van de voormalige spoorbrug met elkaar te verbinden en de oude route te vervolgen naar Sexbierum-Pietersbierum. Dit bleek helaas niet mogelijk. In tweede instantie werd de mogelijkheid onderzocht van een brug over de Ried naar het Waddenglasgebied. Het voordeel hiervan is dat de grond reeds in eigendom is van de gemeente Waadhoeke. De route loopt langs de Sexbierumeropvaart en komt uit bij de nog steeds aanwezige spoorbrug van Sexbierum. Kort gezegd; het pad ligt er al!

Tussen het pad langs de Sexbierumervaart en de (mogelijk) toekomstige kassen zitten veel vogels en andere dieren in het riet. Dit maakt het pad aantrekkelijk voor natuurliefhebbers en vogelkenners. Ook is er een aansluiting op de wandelroute naar de visvijvers oostelijker gelegen in het gebied Waddenglas.

Het is de wens van de werkgroep om het gebied toegankelijk te maken voor alle bewoners en toeristen, waaronder minder validen. Dit betekent dat er een of andere vorm van verharding van het nieuwe pad zal moeten komen. Welke verharding er gaat komen is nog niet bekend.

Binnen de werkgroep wordt ook nagedacht over de aankleding van het pad met zaken zoals:

- Belevings- en rustpunten met bankjes en pallisaden in/bij de rietvelden langs het Waddenglas.
- Visteigers, ook voor minder validen
- Bewegroute met joggingtoestellen
- Bermen inzaaien met kruidenmengsels voor insecten, realisatie insectenhotel
- Oeverwaluwand
- Uitzichtpunt op landhoofd oude spoorbrug

De aanleg van de brug over de Ried staat centraal in de verbinding van de dorpen. De brug moet daarom als eerste worden gerealiseerd. Het tijdstraject van de aanvraag van de vergunning tot en met de realisatie van de brug wordt geschat op 2 jaar, oftewel 2023/2024.

Bibliografie

- Bouwbedrijf Bruinsma. (z.d.). *Ruim wonen in Sexbierum*. Opgeroepen op juli 8, 2020, van [www.bouwbedrijfbruinsma.nl: https://www.bouwbedrijfbruinsma.nl/project/ruim-wonen-in-sexbierum/](https://www.bouwbedrijfbruinsma.nl/project/ruim-wonen-in-sexbierum/)
- Dorpsbelang Wijnaldum. (2019). *Dorpsvisie Wijnaldum 2019-2029*. Wijnaldum: Dorpsbelang Wijnaldum.
- Provincie Fryslân. (z.d.). *Gemiddeld aantal voertuigen per dag*. Opgeroepen op mei 12, 2020, van Provincie Fryslân: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjojOTFiZmMyNzAtMmVhMi00YTBlTk1Y2QtNGRjODMyZWY2NzE3IiwidCI6IjQxNGRlYjVlLWQ3ZGYtNGFIYS1hMDI1LTM4MGM5MGU0ZTcxNyIsImMiOjh9>
- Sexbierum-Pietersbierum. (z.d.). *Welkom bij Sexbierum-Pietersbierum, meer dan wind alleen*. Opgeroepen op juni 22, 2020, van www.sexbierum-pietersbierum.nl: <https://www.sexbierum-pietersbierum.nl/55/1/welkom-bij-sexbierum-pietersbierumnl.html>

Bijlagen

- I. De oude spoorlijn
- II. Genodigden zomerkurier (26-6-2019)
- III. Actorenanalyse

I. De oude spoorlijn

1. DE NOORD-FRIESE LOKAALSPORWEGEN

Aangelegd door: Noord-Friesche Locaal Spoonweg-Maatschappij (NFLS)

Exploitatie door: NFLS, vanaf 1906: Hollandsche IJzeren Spoonweg-Maatschappij (HIJSM)

Lokaalspoorlijnen, enkelspoor

LEEWARDEN – STIENS – ANJUM

Langte: 46,5 km

Opening: Leeuwarden – Metslawier: 1901, Metslawier – Anjum: 1913

Staking reizigersvervoer: 1935-1936

Staking goederenvervoer: Dokkum-Aalsum – Anjum: 1942, Stiens – Dokkum-Aalsum: 1972-1975, Leeuwarden – Stiens: 1997

Opbraak: Dokkum-Aalsum – Anjum: 1942, Stiens – Dokkum-Aalsum: 1978-1980, Leeuwarden – Stiens: 2006-2011

STIENS - HARLINGEN

Langte: 28,2 km

Opening: 1902-1904

Staking reizigersvervoer: 1935-1936

Staking goederenvervoer: Midlum-Herbajum – Harlingen: 1938, Tzummarum – Midlum-Herbajum: 1942, Minnertsga – Tzummarum: 1961, Stiens – Minnertsga: 1972

Opbraak: Midlum-Herbajum – Harlingen: 1938, Tzummarum – Midlum-Herbajum: 1942, Minnertsga – Tzummarum: 1964, Stiens – Minnertsga: 1980

TZUMMARUM – FRANEKER HALTE

Langte: 7,0 km

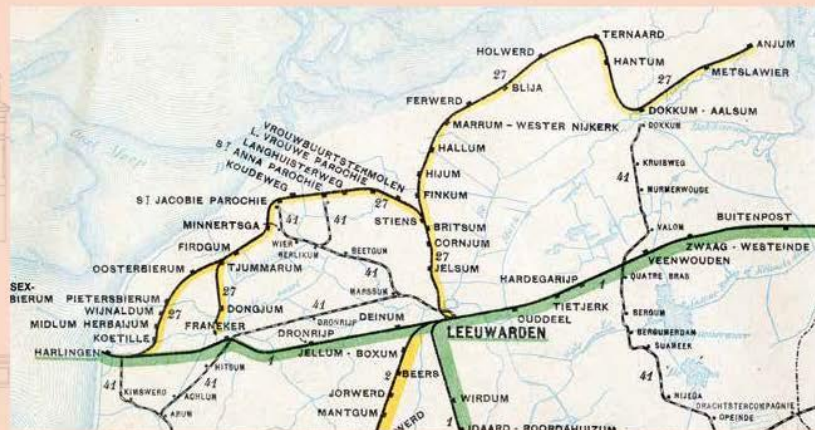
Opening: 1903

Staking reizigersvervoer: 1933

Staking goederenvervoer: 1935

Opbraak: 1936

Gevel aan de reizigerszijde.

Fragment van de spoorkaart van 1912 met het lijnennet van de NFLS.

II. Genodigden zomerkuier 26 juni 2019

Organisatie	Afdeling of contactpersoon	e-mail
Dorpsbelang Wijnaldum	Secretariaat	dorpsbelang@winaam.nl
Dorpsbelang Sexbierum - Pietersbierum	Secretariaat	dorpsbelang@sexbierum.net
Dorpsbelang Oosterbierum - Kloosterlidum	Secretariaat	dorpsbelang@oosterbierum.info
Dorpsbelang Tzummarum - Firdgum	Secretariaat	secretariaat@tzummarum-firdgum.nl
Dorpsbelang Midlum	Secretariaat	dorpsbelang@midluminfo.nl
Gemeente Waadhoeke	Raadsleden	griffie@waadhoeke.nl
Gemeente Waadhoeke	Wethouder Caroline de Pee (recreatie en toerisme)	bestuur@waadhoeke.nl
Gemeente Waadhoeke	Wethouder Jan Dijkstra (dorpenwethouder SB)	bestuur@waadhoeke.nl
Gemeente Waadhoeke	Dorpencoördinator Roland Dijkstra	
Gemeente Waadhoeke	Projectleider Waddenglas Jacob Vriese	
Gemeente Harlingen	Raadsleden	griffie@harlingen.nl
Gemeente Harlingen	Dorpencoördinator Adry Attema-Dijkstra	
Gemeente Harlingen	Wethouder Hein Kuiken	bestuur@harlingen.nl
Gemeente Harlingen	Wethouder Paul Schoute (recreatie en toerisme)	bestuur@harlingen.nl
Archeologisch Steunpunt Wijnaldum	Secretariaat	archeologischwinaam@gmail.com
Vogelwacht	Arend Kuiper	
A.C. Hartman B.V.	Kenaad Tewarie	
Wetterskip	Rayonbeheerder Siebold Krol	
V.V.V. Harlingen	Secretariaat	toerismeharlingen@hetnet.nl
Streekwurk	Lia van Dijk	
Bestemming Noordwest	Aanjager Patricia Klomp	info@bestemmingnoordwest.nl
Uytland recreatie ondernemers	Secretariaat	info@uytland.nl
Waddenfonds	Secretariaat	info@waddenfonds.nl
Sense of place	Secretariaat	info@sense-of-place.eu
Fryske Gea	Secretariaat	info@itfryskegea.nl
Staatsbosbeheer	Secretariaat	info@staatsbosbeheer.nl
Oud Barradeel	Auke Ykema	
Doarpswurk	Eddy Lania	
Molen de Korenaar	Siebe Palma	
Gebiedsontwikkeling	Henk van Straten	
Stichting Landschapsbeheer	Oscar Borsen van	

Opmerkingen:

- De email-adressen gericht aan een persoon zijn verwijderd uit bovenstaande lijst.
- De personen die in bovenstaande lijst staan, waren werkzaam in die tijd bij die desbetreffende organisatie. Inmiddels kan dit gewijzigd zijn. Bijvoorbeeld wethouder Hein Kuiken is Erik de Groot geworden.
- De lijst van genodigden is opgenomen om te laten zien wie indertijd geïnformeerd zijn. Om organisaties er tijdig in te betrekken en mee te laten denken.

III. Actorenanalyse

Naam	Belang	Bijdrage	Rol	Betrokkenheid
Dorpsbelang Wijnaldum	Versterken van kleinschalig toerisme en sociale cohesie tussen de dorpen.	Organiseren draagvlak en inzet vrijwilligers.	Meebeslissen	Werkgroep
Dorpsbelang Sexbierum/ Pietersbierum	Versterken van kleinschalig toerisme en sociale cohesie tussen de dorpen.	Organiseren draagvlak en inzet vrijwilligers	Meebeslissen	Werkgroep
Dorpsbewoners	Een aantrekkelijke en veilige verbinding tussen de 3 dorpen.	Vrijwilligers diensten	Meedenken	Bewoners van de omgeving/ Gebruikers van het resultaat.
Gemeente Harlingen	Economisch en sociaal sterke gemeente.	Financiële bijdrage/ Vergunningen	Meebeslissen	Opdrachtgever/ Grondeigenaar/ Financier
Gemeente Waadhoeke	Economisch en sociaal sterke gemeente.	Financiële bijdrage	Meebeslissen	Opdrachtgever/ Grondeigenaar/ Financier
Wetterskip Fryslân	Onderhouden al het oppervlaktewater en waterberging incl kaden/waterkering (?)	Adviseren/ vergunningen	Meebeslissen	Eigenaar watergang de Ried
Bond Friese Vogelwachten (BFVW)	Beschermen van vogels en hun leefgebied in Friesland.	Adviseren	Adviseren	Adviseur
Staatsbosbeheer	Kwaliteit natuur en het landschap onderhouden ten behoeve van het milieu en recreatie.	Adviseren	Adviseren natuuraspecten. Meebeslissen over aansluiting op bestaande routes (?).	Eigenaar aanliggende grond
Doarpswurk	Adviseren en ondersteunen van dorpen.	Adviseren	Adviseren	Adviseur
Provincie		Financiële bijdrage		
Quality Life Products (QLP)	?	?	?	?
Nutsbedrijven	?	?	?	?
Omwonenden	?	?	?	?

De vraagtekens dienen nog nader afgestemd te worden.